MINISTERUL SĂNĂTĂŢII

CABINET SECRETAR DE STAT

CAZ 6938/ SSSF 658/ 7758RegGen/ 07.09.2026

Către,
CENTRUL NAŢIONAL DE SĂNĂTATE MINTALĂ ŞI LUPTĂ ANTIDROG

CC: către AVOCATUL POPORULUI

Avocatul Poporului s-a sesizat, din oficiu, ca urmare a memoriului d-nei , președinte al Asociației pentru Igienă Mintală și Emoțională – AIME, organizație neguvernamentală din România care sprijină copiii cu tulburări de neurodezvoltare și promovează o abordare multidisciplinară pentru sănătatea mintală.

În esență, petenta a invocat încălcarea dreptului constituțional la ocrotirea sănătății, a principiului nediscriminării și a accesului egal la servicii publice, ca urmare a unor practici medicale neadaptate, neglijente sau neconforme cu obligațiile statului român față de persoanele cu dizabilități.

Avocatul Poporului a întreprins demersuri instituționale, scrise, către Ministerul Sănătății, ANPDPD și ANPDCA.

Ministerul Sănătăţii a transmis Avocatului Poporului un răspuns amplu şi documentat, în care identifică şi explică o serie de dificultăţi privind accesul la servicii medicale a copiilor şi tinerilor cu tulburări de neurodezvoltare. S-a menționat că tulburarile de neurodezvoltare cuprind: Dizabilitatea Intelectuală, Tulburarea din Spectrul Autismului, Tulburarea Hiperkinetică cu deficit de atenție, tulburările de limbaj și comunicare, tulburările de învățare. Dintre toate aceste tulburări, Tulburarea din Spectrul Autismului (TSA) prezintă cele mai mari provocări din punct de vedere medical, fiind o tulburare în dezvoltarea circuitelor cerebrale, cu afectarea abilităților de comunicare și interacțiune socială, căreia nu i se cunosc nici cauzele şi pentru care nu există niciun tratament curativ, în ciuda eforturilor de cercetare masive depuse în ultimii 20 de ani. | Din răspunsul Ministerului Sănătăţii rezultă că tulburarea din spectrul autismului, cuprinde 3 niveluri de funcționare: „înalt funcțional", „mediu funcțional" și „slab funcțional", pacienții din grupa „slab funcțional" asociind cele mai frecvente comorbidităţi psihiatrice, neurologice și somatice. Abilităţile de comunicare ale acestora sunt profund afectate, pacienții sunt non verbali sau minim verbali (sub 5 cuvinte în vocabular), astfel, atât abilitățile acestora de comunicare verbală, cât şi non verbală sunt extrem de limitate. Totodată, aceşti pacienţi prezintă deficite majore de procesare senzorială (stimuli auditivi, vizuali, olfactivi, tactili ste), iar studiile arată modificarea pragurilor la durere, cel mai frecvent în sensul creşterii pragului dureros (stimuli care în mod normal creează durere unei persoane fără TSA, nu produc acelaşi nivel aşteptat de durere persoanelor cu TSA), dar şi în sens invers, al scăderii pragului dureros (stimuli care în mod normal nu provoacă durere persoanelor fără TSA, produc durere celor cu un diagnostic de TSA.).

Avocatul Poporului a fost intormat că, prin Casa Naţională de Asigurări de Sănătate, este derulat Programul Naţional de Sănătate Mintală, care cuprinde Subprogramul naţional pentru persoanele diagnosticate cu tulburări din spectrul autist, finanțat din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate. În cadrul acestui subprogram sunt acordate servicii conexe actului medical pentru copii și adulți diagnosticați cu tulburări din spectrul autist, respectiv servicii de psihoterapie şi/sau consiliere psihologică clinică și/sau intervenţii de psihopedagogie specială logopedie, bazate pe metode validate științific și adaptate prin planuri de intervenţie personalizate.

În acest context, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituţia României şi art. 24 alin. (1) și (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea şi funcţionarea instituţiei Avocatul Poporului, republicată, a fost emisă următoarea recomandare (nr. 166 din 20 iulie 2026):

1. conducerea Ministerului Sănătăţii va analiza oportunitatea elaborării unor îndrumări metodologice privind adaptarea, în limite rezonabile și în funcţie de specificul fiecărei unități sanitare, a serviciilor şi procedurilor medicale destinate persoanelor cu tulburări de neurodezvoltare. Aceste instrumente metodologice ar putea avea în vedere, cu titlu exemplificativ, aspecte precum: modalități de comunicare şi relaționare cu persoanele cu tulburări de neurodezvoltare și cu aparţinătorii acestora; evaluarea durerii și a simptomelor somatice la pacienții cu dificultăți de comunicare; adaptarea modului de desfășurare a investigațiilor şi procedurilor medicale (recoltare, imagistică, explorări funcţionale etc.) atunci când particularitățile pacientului o impun; măsuri organizatorice care pot reduce suprastimularea senzorială (programări dedicate, reducerea timpilor de aşteptare, utilizarea unor spaţii liniştite, atunci când organizarea unităţii sanitare permite), colaborarea interdisciplinară între medicii specialiști implicaţi în îngrijirea acestor pacienţi;

2. conducerea Ministerului Sănătății va dispune analizarea oportunității includerii, în programele de formare profesională continuă a personalului medical, a unor module referitoare la comunicarea cu persoanele cu tulburări de neurodezvoltare, evaluarea durerii şi abordarea clinică a simptomatologiei la această categorie de pacienţi;

3. conducerea Ministerului Sănătății va dispune analizarea oportunității implementării în spitale a unui instrument standardizat de informare clinică prealabilă, destinat facilitării accesării consulațiilor/investigațiilor medicale de către persoanele atipice, cu tulburări de neurodezvoltare;

4. conducerea Ministerului Sănătății va dispune informarea instituției Avocatul Poporului, în termen de 45 de zile, privitor la însușirea Recomandării și măsurile adoptate/avute în vedere.

În conformitate cu art. 4 din HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 1.424/ 2009 privind înființarea, organizarea şi funcţionarea Centrului Naţional de Sănătate Mintală şi Luptă Antidrog, cu modificările și completările ulterioare, atribuţiile ce vă revin, în calitate de instituţie publică de specialitate, cu personalitate juridică, în subordinea Ministerului Sănătăţii sunt:

a) propune Ministerului Sănătăţii priorităţi şi măsuri în domeniul politicilor de sănătate mintală şi al politicilor privind prevenirea şi tratamentul adicţiilor, asigurând consultanţă şi asistenţă tehnică în aceste domenii;

b) propune Ministerului Sănătăţii prioritățile în implementarea şi dezvoltarea programelor specifice în domeniul sănătăţii mintale, prevenirii şi tratamentului adicţiilor;

c) asigură consultanţă şi asistenţă tehnică şi de specialitate în domeniul sănătăţii mintale, prevenirii şi tratamentului adicţiilor, împreună cu asociaţii medicale profesionale de profil;

d) propune programe de formare profesională şi educaţie medicală continuă, precum şi de formare a formatorilor în domeniul sănătăţii mintale şi adicţiilor, împreună cu asociaţii medicale profesionale de profil;

e) propune ghidurile de practică medicală în domeniul sănătăţii mintale şi în domeniul prevenirii şi tratamentului adicţiilor, cu avizul Ministerului Sănătăţii, şi organizează diseminarea şi publicarea acestora împreună cu comisiile de specialitate ale Ministerului Sănătăţii;

f) face propuneri pentru crearea şi dezvoltarea aplicaţiilor informatice în domeniul sănătăţii mintale, prevenirii şi tratamentului adicţiilor;

g) îndrumă tehnic şi metodologic activitatea structurilor prevăzute la art. 22 din Legea sănătăţii mintale şi a protecţiei persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002, republicată, cu modificările şi completările ulterioare;

h) asigură colectarea, prelucrarea şi interpretarea de date în domeniul sănătăţii mintale şi în domeniul prevenirii şi tratamentului adicţiilor şi realizează analize şi studii pe baza acestora, utile în procesul de creare a metodologiilor şi procedurilor de lucru pentru structurile prevăzute la art. 22 din Legea sănătăţii mintale şi a protecţiei persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002, republicată, cu modificările şi completările ulterioare;

i) în colaborare cu comisiile de specialitate ale Ministerului Sănătăţii, propune acestuia structura şi obiectivele Programului naţional de sănătate mintală şi profilaxie în patologia psihiatrică, termene şi condiţii necesare pentru implementarea Programului naţional de sănătate mintală şi profilaxie în patologia psihiatrică, indicatorii de evaluare ai acestuia;

j) asigură asistenţă tehnică şi managementul Programului naţional de sănătate mintală şi profilaxie în patologia psihiatrică;

k) împreună cu asociaţii medicale profesionale de profil, propune spre avizare Ministerului Sănătăţii campanii de informare, conştientizare, educare şi comunicare în domeniul sănătăţii mintale şi în domeniul prevenirii şi tratamentului adicţiilor şi asigură implementarea acestora;

.....

m) implementează proiecte cu finanţare nerambursabilă potrivit domeniului său de activitate.

Vă adresăm rugămintea de a analiza recomandarea Avocatului Poporului nr. 166/ 2026 și de a ne transmite un plan de măsuri pentru ducerea la îndeplinire a acesteia.

Cu stimă,

SECRETAR DE STAT
STELA FIRU